Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003. aastal

KONTROLLIARUANNE

nr 2-5/04/86
05.08.2004

Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003. aastal

Tallinn
2004

Kokkuvõte

Riigikontroll auditeeris Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevust 2003. aastal, keskendudes majandustehingute seaduslikkusele, raamatupidamisarvestuse korraldusele ning sisekontrollisüsteemide toimimisele.

Olulisemad tähelepanekud ja järeldused

Raamatupidamisarvestuse korraldus oli Viljandi Maavalitsuses ja tema hallatavates asutustes üldiselt rahuldaval tasemel. Seosed algdokumentide ja aruannete vahel ning üksikute raamatupidamisprogrammide ja -registrite vahel on enamasti jälgitavad. Raamatupidamises kasutatavad protseduurid annavad piisavalt analüütilist infot valdkondade kohta, mida auditeerisime. Puudusi esines järgmistes valdkondades:

- Osa kassatehinguid on jäänud raamatupidamises kajastamata. See on selgelt vastuolus raamatupidamise seadusega ning nõrgestab kontrollikeskkonda ja loob soodsad tingimused kuritarvitusteks. Esines ka selgitamata deposiite.
- Põhivara arvestuses esineb puudusi, mistõttu ei anna raamatupidamise andmed ja nende alusel koostatavad aruanded õiget ja usaldusväärset ülevaadet vara väärtuse kohta. Sisekontrolliprotseduurid ei ole piisavad et tagada kõigi asutuste varade kajastamine raamatupidamises ja riigivara registris ja nende kajastamine seal õiges väärtuses.
- Esineb mõningaid puudusi renditulude kajastamisel, mis on tasaarveldatud investeeringukohustustega. Sisekontrolliprotseduurid ei ole piisavad, et tagada kõikide tulude korrektne kajastamine raamatupidamises.
- Personalikulude puhul on probleemiks erisoodustuste maksustamine ja Vabariigi Valitsuse kehtestatud kordadest kinnipidamine, sh puhkusetasude arvestamine ja lähetuste päevarahade maksmine.

Peamised ettepanekud maavanemale

- Täiendada valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja ja sisekontrolliprotseduure, tagamaks kõikide kassa- ja pangatehingute kajastamine raamatupidamises, ning kontrollida sellest kinnipidamist.
- Viia riigivara registri andmed vastavusse raamatupidamise andmetega.
- Hinnata valitsemisala vara vastavalt riigi raamatupidamise üldeeskirjale ja kajastada vara raamatupidamises vastavalt selle tegelikule väärtusele.
- Täiustada sisekontrolliprotseduure, et tagada kõigi tulude tekkepõhine kajastamine raamatupidamises ja riigieelarvesse kandmisele kuuluvate tulude laekumine Riigikassasse.
- Tõhustada sisekontrolliprotseduure, et oleks tagatud personalikuludega seotud tehingute seaduslikkus, sh puhkusereserviarvestus, erisoodustuste maksustamine jne.
- Töötada välja ja kehtestada ühtsed põhimõtted teenistuslähetuste kohta, sh käskkirjade ja aruannete koostamise ning päevaraha maksmise kohta.

Sisukord

SISSEJUHATUS **7**

Valdkonna ülevaade **7**

1. AUDITI LÄHTEKOHAD **8**

2. VILJANDI MAAVALITSUSE JA TEMA HALLATAVATE ASUTUSTE MAJANDUSTEGEVUS 2003. AASTAL **10**

2.1. Kassa- ja pangatehingute arvestus **10**

2.2. Põhivarade arvestus **11**

2.3. Tulude ja nõuete arvestus **14**

2.4. Personalikulude arvestus **16**

2.5. Tegevuskulude arvestus **18**

2.6. Muud tähelepanekud **19**

VILJANDI MAAVANEMA VASTUS **21**

Sissejuhatus

Riigikontroll auditeeris Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevust 2003. aastal.

Viisime auditi läbi ajavahemikul 09.03–30.04.2004. a vastavalt Riigikontrolli tööplaanile. Auditi põhieesmärgiks oli hinnata Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevust, sh raamatupidamisarvestuse korralduse vastavust raamatupidamise seadusele, rahandusministri määrustele ja muudele raamatupidamisarvestuse korraldust mõjutavatele õigusaktidele ning olulisemate majandustehingute seaduslikkust.

Auditit juhtis auditijuht Õie Soovik, töörühmas osalesid vanemaudiitor Alo Lääne, audiitorid Ilme Ott ja Marek Suurniit.

Valdkonna ülevaade

Viljandi Maavalitsus on maavanemat teenindav ning maavanema juhtimisel töötav valitsusasutus, mis tegutseb Vabariigi Valitsuse seaduse alusel. Maavalitsus esindab Viljandi maakonnas riigi huve ning hoolitseb maakonna tervikliku ja tasakaalustatud arengu eest, koordineerib ministeeriumide ja teiste täidesaatva riigivõimu Viljandi maakonnas paiknevate asutuste ning kohalike omavalitsuste koostööd maakonnas ja teostab järelevalvet kohalike omavalitsuste tegevuse üle. Samuti korraldab maavalitsuse haldamisel olevate riigiasutuste eelarvete koostamist ja kontrollib eelarvetest kinnipidamist.

Viljandi Maavalitsuse haldusalasse kuulusid 2003. aastal järgmised asutused:

- Lahmuse Eriinternaatkool
- Viiratsi Lastekodu
- Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus
- Viljandi Muuseum
- Viljandimaa Päästeteenistus
- Väikemõisa Väikelastekodu
- Ämmuste Kool

Raamatupidamise korraldamisel lähtuvad Viljandi Maavalitsus ja tema haldusala asutused rahandusministri poolt eelarvelistele asutustele kehtestatud raamatupidamisarvestuse juhistest ning Eesti heast raamatupidamistavast, mille põhinõuded on kehtestatud raamatupidamise seaduses ja Eesti Vabariigi Raamatupidamise Toimkonna juhendites.

Majandusaasta aruanded koostatakse nii iga asutuse kohta eraldi kui ka konsolideeritult, kaheksa sõltumatu aruandlusega raamatupidamisüksuse aruannete põhjal Viljandi Maavalitsuse haldusala koondaruanne. Alljärgnevas tabelis on toodud maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste peamised majandustegevust iseloomustavad näitajad 2002. aasta aruannete põhjal.

	Bilansimaht	Tulud eelarvest	Muud tulud	Kogutud ja ülekantud tulud
Viljandi Maavalitsus	16 182 802,46	29 839 610,29	3 373 758,48	191 435,45
Lahmuse Eriinternaatkool	4 358 259,08	4 866 580,35	246 900,57	
Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus	3 783 829,90	8 703 403,68	486 060,72	
Viljandi Muuseum	1 736 173,28	1 757 399,40	141 923,44	
Viljandimaa Päästeteenistus	6 775 531,40	19 202 448,63	280 953,04	
Väikemõisa Väikelastekodu	3 520 108,04	3 327 335,57	199 960,03	
Ämmuste Kool	1 728 865,21	3 134 531,45	33 946,09	
Viiratsi Lastekodu	1 489 916,12	3 185 569,60	368 968,36	
Kokku:	**39 575 485,49**	**74 016 878,97**	**5 132 470,83**	**191 435,45**

1. Auditi lähtekohad

1.1. Riigikontrolli pädevus

Riigikontrollil on riigieelarve seaduse järgi kohustus anda hinnang Vabariigi Valitsuse riigieelarve täitmise aruande kohta.[1] Selle kohustuse täitmiseks auditeerib Riigikontroll asutusi ja isikuid vastavalt Riigikontrolli seadusele.[2]

1.2. Auditi ulatus ja eesmärk

Võttes aluseks Riigikontrolli seaduses loetletud ülesanded[3], on käesoleva auditi eesmärgiks avaldada arvamust Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevuse, sh raamatupidamis-arvestuse korralduse kohta, ehk kas asutused on tulude, kulude, varade ja kohustuste üle arvestust pidades ja tehinguid tehes lähtunud järgmistest põhikriteeriumitest:

- majandustehingud on kajastatud raamatupidamisarvestuses ja jooksvas aruandluses sisuliselt ning aritmeetiliselt õigesti;
- kajastatud varad ja kohustused on tegelikult olemas ning asutuse halduses;
- varad ja kohustused on nõuetekohaselt kinnitatud;
- kõik tulud, kulud, varad ja kohustused on raamatupidamises kajastatud, sealjuures õiges perioodis ning täies mahus;
- tehingud või sündmused on olulises osas kooskõlas asjakohase regulatsiooniga.

Auditi eesmärgiks ei ole anda üldist hinnangut Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste 2003. a majandusaasta aruande õigsusele, vaid tuua välja sisekontrolli ja jooksva arvestuse probleemid, mis võivad avaldada mõju aastaaruande koostamisele. Auditi planeerimisel selgitasime välja suuremad arvestus- ja olulisemad riskivaldkonnad. Tulenevalt riskivaldkondadest fokuseerisime auditi peamiselt viiele põhiprotsessile:

- kassa- ja pangatehingute arvestus;
- põhivarade arvestus;
- tegevustulude arvestus;
- personalikulude ja maksuarvestus;
- tegevuskulude arvestus.

Auditi käigus tutvusime raamatupidamisarvestuse korralduse küsimustega kõigis Viljandi Maavalitsuse hallatavates asutustes.

1.3. Vastavus standarditele

Sooritasime auditi kooskõlas INTOSAI[4] auditeerimisstandarditega. Need standardid nõuavad, et audit planeeritaks ja sooritataks viisil, mis võimaldaks piisava kindlustundega otsustada, et finantsaruanded ei sisalda olulisi vigu ega ebatäpsusi. Auditi käigus kontrollisime väljavõtteliselt tõendusmaterjale,

[1] Riigieelarve seadus, § 47 lg 2 (31.12.2003. a kehtinud redaktsioon)
[2] Riigikontrolli seadus, § 7
[3] Riigikontrolli seadus, § 6 lg 2
[4] INTOSAI – *International Organisation of Supreme Audit Institutions*, Kõrgemate Kontrolliasutuste Rahvusvaheline Organisatsioon, mis tegutseb ÜRO egiidi all

millel põhinevad raamatupidamisarvestuses esitatud näitajad. Meie audit hõlmas ka kasutatud arvestuspõhimõtete ja juhtkonna raamatupidamislike hinnangute kriitilist analüüsi.

1.4. Vastutus raamatupidamisarvestuse korralduse, aruandluse ja aruandluse aluseks olevate majandustehingute õiguspärasuse eest

Auditeeritaval perioodil töötas maavanema kohusetäitjana Kalle Küttis (kuni 22.03.2003. a maavanem Helir-Valdor Seeder).

Maavanem:

- annab oma tegevusest aru regionaalministrile ja Vabariigi Valitsusele;
- valdab, kasutab ja käsutab riigivara oma volituste piirides vastavalt seadusele;
- sõlmib Vabariigi Valitsuse volitusel halduslepinguid kohalike omavalitsustega nende poolt riiklike kohustuste täitmiseks;
- suunab ja koordineerib maavalitsuse hallatavate riigiasutuste tegevust;
- kinnitab maavalitsuse teenistujate koosseisu Vabariigi Valitsuse kinnitatud maavalitsuse struktuuri alusel;
- nimetab ametisse ja vabastab ametist maavalitsuse koosseisu kuuluvad riigiteenistujad, samuti maavalitsuse haldamisel olevate riigiasutuste juhid, kui seadusega või seaduse alusel Vabariigi Valitsuse määrusega ei sätestata teisiti;
- esitab Vabariigi Valitsusele regionaalministri kaudu ettepanekud maavalitsuse kulude ja tulude eelarve eelnõu ning vajaduse korral lisaeelarve eelnõu kohta ja valvab eelarve otstarbeka täitmise järele ning tagab Euroopa Liidu eraldatud vahendite, abi ja toetuste ning muu välisabi sihipärase kasutamise;
- kinnitab ja muudab maavalitsuse haldamisel olevate riigiasutuste eelarved ja kontrollib nende täitmist;
- tagab sisekontrollisüsteemi rakendamise ja siseauditi korraldamise maavalitsuses ja maavalitsuse hallatavates riigiasutustes.[5]

[5] Vabariigi Valitsuse seadus, § 84

2. Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003. aastal

2.1. Kassa- ja pangatehingute arvestus

2.1.1. Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus kasutab kassaarvestuses programmi moodulit, mis ei ole automaatselt ühendatud pearaamatuga. Auditi käigus selgus, et pearaamatus, mille alusel koostatakse asutuse raamatupidamisaruandeid, ei ole kajastatud kõiki tehinguid. Näiteks on pearaamatus kajastamata omatulude laekumised kassasse. Lisaks ei kajastu pearaamatus ka kõik pangatehingud või on need kajastatud vales perioodis. Nii näiteks on kajastamata ekslikult kontserniväliselе pangakontole makstud summad, mis hiljem tagastati kontsernikontole. Veebruaris kontserniväliselе pangakontole laekunud omatulud on pearaamatus kajastatud jaanuaris. Kassa- ja pangatehingute mittekajastamine on vastuolus raamatupidamise seadusega, mis sätestab, et raamatupidamiskohustuslane peab dokumenteerima kõik majandustehingud.[6]

2.1.2. Viiratsi Lastekodu raamatupidamises on kajastamata Ühispanga pangakonto tehingud, kuhu on laekunud lastekodule kantud toetused. 24.11.2003. a laekus 5000 SEK ehk 8748 krooni, mis 25.11.2003. a kanti Riigikassa toetuste kontole summas 8676 krooni. 27.11.2003. a laekus 3000 krooni, mis kanti järgmisel päeval üle Riigikassa toetuste kontole. Kõik nimetatud tehingud on lastekodu raamatupidamises kajastamata. Pangatehingute mittekajastamine on vastuolus raamatupidamise seadusega, mis sätestab, et raamatupidamiskohustuslane peab dokumenteerima kõik majandustehingud.[7]

2.1.3. Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskusel oli kontserniväliselе pangakontol 31.12.2003. a seisuga surnud hoolealuste deposiite summas 10 394 krooni. Auditi käigus ei selgunud, kuidas ja millal nimetatud deposiidid on tekkinud. 2003. aasta jooksul nende deposiitide seis muutunud ei ole. Oleme seisukohal, et asutus peab vastavalt pärimisseadusele välja selgitama, kas nimetatud summad tuleb üle kanda seadusjärgsele pärijale või pärandi avanemise koha kohalikule omavalitsusüksusele[8] ning võtma raamatupidamises üles vastava kohustuse.

2.1.4. Viiratsi Lastekodus oli 31.12.2003. a seisuga tegemata kassainventuur, kuigi tulenevalt kehtestatud raamatupidamise sise-eeskirjadest inventeeritakse kõik lastekodu varad seisuga 1. jaanuar. Selgituste kohaselt ei tehtud inventuuri, kuna aasta lõpul puudus kassajääk. Tulenevalt riigi raamatupidamise üldeeskirjast[9] viiakse läbi sularahakassade aastainventuur. Sellest tulenevalt oleme arvamusel, et kassainventuur tuleb läbi viia sõltumata asjaolust, et raamatupidamise andmetel on kassajäägiks 0.

Järeldused

Üldjuhul on panga- ja kassatehingute kajastamisel raamatupidamises lähtutud eelarveliste asutuste raamatupidamise eeskirjadest ja heast raamatupidamistavast. Siiski on osa kassatehinguid jäänud raamatupidamises kajastamata. See on selgelt vastuolus raamatupidamise seadusega ning nõrgestab kontrollikeskkonda ja loob soodsad tingimused kuritarvitusteks. Esines ka selgitamata deposiite.

[6] Raamatupidamise seadus, § 6 lg 2
[7] Raamatupidamise seadus, § 6 lg 2
[8] Pärimisseadus, § 18
[9] Riigi raamatupidamise üldeeskiri, § 50 lg 2 p 5

Ettepanek Viljandi maavanemale

Täiendada valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirja ja sisekontrolliprotseduure tagamaks kõikide tehingute kajastamine raamatupidamises ning kontrollida sellest kinnipidamist.

2.2. Põhivarade arvestus

2.2.1. Viljandi Muuseum on sõlminud 16.12.2002. a sõiduauto (soetusmaksumus 159 000 krooni) liisingulepingu aktsiaseltsiga Nordea Finance Estonia. Muuseum on nimetatud lepingut kajastanud kasutusrendina. Lepingu kohaselt on liisinguvõtjal lepingu lõpptähtaja saabumisel eesõigus osta vara hinnaga, milleks on lepingus fikseeritud vara jääkväärtus 31 800 krooni. Samuti läheb lepingu kohaselt vara juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üle liisinguvõtjale. Tulenevalt eelnevast oleme arvamusel, et tegemist on kapitalirendiga. Seega on 31.12.2003. a seisuga muuseumi raamatupidamises kajastamata varasid soetusmaksumusega 159 000 krooni ja kapitalirendikohustus 66 335 krooni.

2.2.2. Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskus on sõlminud 20.11.2002. a auto (soetusmaksumus 521 000 krooni) kasutusrendi lepingu osaühinguga Evison Grupp. Asutus on nimetatud lepingut kajastunud kasutusrendina. Lepingu kohaselt on liisinguvõtjal lepingu lõpptähtaja saabumisel eesõigus osta vara hinnaga, milleks on lepingus fikseeritud vara jääkväärtus 223 827 krooni. Samuti läheb lepingukohaselt vara juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko üle liisinguvõtjale. Tulenevalt eelnevast oleme arvamusel, et tegemist on kapitalirendiga. Seega on 31.12.2003. a seisuga Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskuse raamatupidamises kajastamata varasid soetusmaksumusega 521 000 krooni ja kapitalirendikohustus 202 918 krooni.

Oma vastuskirjas ei nõustunud Viljandi maavanem Riigikontrolli arvamusega, et Viljandi Muuseumi ning Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskuse rendilepingute puhul on tegemist kapitalirendiga. Maavanem põhjendab seda asjaoluga, et kumbki asutus ei soovinud kapitalirenti ning asutustel ei ole kavas renditud vara pärast rendiperioodi lõppu välja osta.

Riigikontroll on jätkuvalt seisukohal, et tulenevalt Raamatupidamise Toimkonna juhendist nr 9 on mõlema lepingu puhul siiski tegemist kapitalirendilepinguga. Juhendi kohaselt tuleb rendilepingu klassifitseerimisel lähtud lepingu sisust, mitte juriidilisest vormist.[10] Mõlemas rendilepingus on sätestatud ostueesõigus rendiperioodi lõppedes ja samuti läheb rentnikule üle vara juhusliku hävimise ja kahjustumise riisiko. Sellest tulenevalt oleme seisukohal, et tegemist on kapitalirendilepingutega ning nende lepingute alusel soetatud vara kuulub kajastamisele bilansis põhivarana.

2.2.3. Auditi käigus võrdlesime asutuste raamatupidamise andmeid riigivara registri andmetega. Selgus, et riigivara registris on kajastatud vara, mis asutuste raamatupidamises ei kajastu või on kajastatud oluliselt suurema väärtusega, ning kajastamata on varad, mis on kajastatud asutuste raamatupidamises.

- Viiratsi Lastekodu raamatupidamisest on 1998. aastal maavanema korralduse alusel maha kantud kruusatee soetusmaksumusega 1300 krooni, piire soetusmaksumusega 2090 krooni ja kanalisatsiooni veevarustus soetusmaksumusega 5620 krooni. Jääkväärtust mahakandmise hetkel varadel enam ei olnud. Audit käigus tuvastasime, et nimetatud varad on riigivara registris endiselt arvel.

[10] Raamatupidamise Toimkonna juhend nr 9 "Rendiarvestus", p 11

- Lahmuse Eriinternaatkool on 1999. aastal Vabariigi Valitsuse loaga võõrandanud avalikul enampakkumisel kaks elamut soetusmaksumusega 22 730 ja 52 080 krooni, lauda soetusmaksumusega 1630 krooni ja puitkatusega kaevu soetusmaksumusega 430 krooni. Nimetatud varad on endiselt arvel riigivara registris.

- Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskuse raamatupidamises ei kajastu järgmised varad, mis on arvel riigivara registris: kuur-panipaigad ja garaaželamu, mõlemad soetusmaksumusega 0 krooni, ning korter soetusmaksumusega 2088 krooni, mis on tasuta üle antud Saarepeedi vallale 1998. aastal.

- Viljandi Muuseumis võõrandati 2002. aastal maavanema korralduse alusel IF Kindlustusele sõiduauto Opel Combo soetusmaksumusega 142 750 krooni ja jääkväärtusega 53 531 krooni (mahakandmise hetkel), kuna pärast avariid ei olnud võimalik autot taastada. Riigivara registrist on nimetatud auto endiselt välja kandmata.

- Riigivara registris kajastus Viljandimaa Päästeteenistuse sõiduautona VAZ 21053 soetusmaksumusega 64 428 krooni ja jääkväärtusega 0 krooni, mis on maavanema 27.02.2003. a korraldusega 228 tunnistatud kasutuskõlbmatuks ja utiliseeritud 30.06.2003. a.

- Riigivara registris kajastusid järgmised sõiduautod, mille Viljandi Maavalitsus on maha müünud või tasuta üle andnud: sõiduauto BMW soetusmaksumusega 153 000 krooni, sõiduauto VAZ soetusmaksumusega 61 800 krooni, sõiduauto Lada soetusmaksumusega 68 558 krooni, sõiduauto Ford soetusmaksumusega 181 956 krooni.

- Viljandi Maavalitsuse raamatupidamises olid arvel varad, mis ei kajastu riigivara registris: maa soetusmaksumusega 96 480 krooni; kõnnitee koos parkla alaga soetusmaksumusega 308 963 krooni ja jääkväärtusega 239 446 krooni; arvutiserver IBM soetusmaksumusega 93 500 krooni ja jääkväärtusega 0 krooni; server Cisco soetusmaksumusega 101 231 krooni ja jääkväärtusega 0 krooni; server Net Server soetusmaksumusega 26 975 krooni ja jääkväärtusega 0 krooni; Martin Kleini mälestuskuju soetusmaksumusega 189 900 krooni.

- Ämmuste kooli raamatupidamises olid varad arvel suurema väärtusega kui riigivara registris: rehi koos töötoaga oli riigivara registris arvel 585 krooniga, raamatupidamises 784 543 krooniga; koolihoone oli riigivara registris arvel 10 959 krooniga, raamatupidamises 399 019 krooniga; reoveepuhasti oli riigivara registris arvel 18 krooniga ja raamatupidamises 205 527 krooniga.

- Viljandi Maavalitsuse raamatupidamises kajastuvad varad suurema väärtusega kui riigivara registris. Riigivara registris on kaks piirdeaeda kajastatud soetusmaksumusega 5540 krooni kumbki. Samas on raamatupidamise andmetel ühe piirdeaia soetusmaksumus 51 159 krooni ja jääkväärtus 23 175 krooni ning teise piirdeaia soetusmaksumus 105 397 krooni ja jääkväärtus 77 413 krooni.

- Viljandimaa Päästeteenistuse raamatupidamises olid kajastatud järgmised varad, mis ei ole kantud riigivara registrisse: tuletõrjedepoo Riia mnt-l soetusmaksumusega 4 337 527 krooni ja jääkväärtusega 3 778 153 krooni; päästevahendite komplekt soetusmaksumusega 105 978 krooni ja jääkväärtusega 0 krooni. Samas on nimetatud vahendite kohta auditi käigus esitatud riigivara registri 1997. aastal väljastatud tõendid riigivara arvelevõtmise kohta.

Seega ei ole maavalitsus lähtunud rahandusministri määrusest, mille järgi on riigivara valitseja kohustatud teavitama riigivaraga tehtud tehingutest viie tööpäeva jooksul riigivara registrit.[11] Selgituste kohaselt on selline olukord põhjustatud riigivaraga tegeleva töötaja ülekoormatusest ning asjaajamise korralduse puudulikkusest. Alates 2004. aastast on tööle võetud ametnik, kes tegeleb riigivaraga seonduva infovahetusega. Oleme arvamusel, et maavalitsus peab teostama võrdlusi riigivara registri andmete ja raamatupidamisandmete vahel, tagamaks õigete andmete olemasolu riigivara registris.

2.2.4. Amortisatsiooniarvestus on raamatupidamise sise-eeskirjades reguleerimata või kui on reguleeritud, ei vasta tegelikule olukorrale. Sellest tulenevalt esineb eksimusi amortisatsiooni arvestamisel.

- Väikemõisa Väikelastekodus ei ole raamatupidamise sise-eeskirjades määratud amortisatsioonimäärasid ning raamatupidamises on autodel erinev amortisatsioonimäär. Näiteks on sõiduauto Renault Clio amortisatsioonimäär 10%, aga Volkswagenil 14%. Oleme arvamusel, et sarnaste põhivarade puhul erinevate amortisatsioonimäärade kasutamine on põhjendamatu.

- Viljandi Muuseumis on raamatupidamise sise-eeskirjade kohaselt rajatiste amortisatsioonimääraks 3%, samas kui tegelikult on arvestatud amortisatsiooni 10% aastas. Selgituste kohaselt on probleem tingitud raamatupidamisprogrammist. Oleme arvamusel, et põhivara amortisatsiooni arvestamisel tuleb lähtuda raamatupidamise sise-eeskirjadest või teha vastav muudatus raamatupidamise sise-eeskirjades.

Oleme arvamusel, et raamatupidamise sise-eeskirjades tuleb detailsemalt sätestada amortisatsiooniarvestus ja -määrad ning amortisatsioonimäärade kehtestamisel lähtuda põhivara kasulikust elueast.

2.2.5. Raamatupidamises ei kajastu põhivara õiges väärtuses või on kantud kuludesse.

- Väikemõisa Väikelastekodu hoone on raamatupidamises arvel soetusmaksumusega 225 760 krooni. Seda hoonet on renoveeritud aastatel 1996–1998 USA rahastajate abiga tingimusel, et hoones tegutseb ka järgmised 20 aastat lastekodu. Nimetatud parendused on raamatupidamises kajastamata. Auditi käigus ei õnnestunud teostatud parenduste maksumust tuvastada. Oleme arvamusel, et hoone on raamatupidamises arvel põhjendamatult madala maksumusega.

- Väikemõisa Väikelastekodu on 2000. aastal renoveerinud nn pesuköök-talli summas 1 495 819 krooni. Nimetatud summa kanti põhivara parenduseks alles 2003. aasta lõpul. Selgituste kohaselt saadi hoonele katus peale, kuid tegemata on sisetööd, mille jaoks puudusid vahendid. Oleme arvamusel, et ehitustööd oleks pidanud arvele võtma ja alustama amortiseerimist vastavalt põhivara amortisatsioonimäärale juba 2000. aastal.

- Viljandi Maavalitsus soetas 2003. aastal jahutusseadme komplekti, mis maksis 23 954 krooni. Jahutusseadme paigaldus ja selleks vajalikud materjalid maksid 25 700 krooni. Kokku läks jahutusseadmete komplekt ja paigaldus maksma 49 654 krooni. Põhivaras on jahutusseadmed arvele võetud soetusmaksumusega 40 000 krooni. Selgituste kohaselt võeti põhivara arvele selles summas, kuna eelarves oli jahutusseadmete soetuseks ette nähtud 40 000 krooni ning ülejäänud summa tasuti teiste allikate arvelt ja kanti kuludesse. Tulenevalt rahandusministri määrusest võetakse põhivara arvele soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast, mittetagastatavatest maksudest ja muudest

[11] Rahandusministri 01.08.1995. a määrus nr 284, p 6

otsestest kasutuselevõtmist võimaldatavatest väljaminekutest.[12] Oleme arvamusel, et maavalitsus oleks pidanud võtma jahutusseadmed arvele täissummas sõltumata asjaolust, milliste vahendite arvelt nimetatud põhivara soetati.

- Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskuse põhivarades on eraldi arvel ehitusprojektid kui mitteamortiseeruvad varad. Näiteks on puhastusseadmete projekteerimiseks kulunud 82 836 krooni, mis vastavalt rahandusministri määrusele kuuluvad põhivara soetusmaksumuse hulka[13]. Oleme arvamusel, et ehitusprojektid tuleb kajastada põhivara soetusmaksumuses ning amortiseerida vastavalt põhivara kasulikule elueale.

- Väikemõisa Väikelastekodu on 2003. aastal soetanud ja kohe kuludesse kandnud automaatse tuletõrjesüsteemi koos turvavalgustusega maksumusega 95 877 krooni, fassaadiparandustööd ja betoonkivide paigalduse maksumusega 100 052 krooni. Oleme arvamusel, et nimetatud varad kuuluvad vastavalt rahandusministri määrusele[14] arvelevõtmisele põhivarana.

Järeldused

Põhivara arvestuses esineb puudusi, mistõttu ei anna raamatupidamise andmed ja nende alusel koostatavad aruanded õiget ja usaldusväärset ülevaadet vara väärtuse kohta.

Sisekontrolliprotseduurid ei ole piisavad, et tagada kõigi asutuste varade kajastamine raamatupidamises ja riigivara registris ja nende varade kajastamine seal õiges väärtuses.

Ettepanekud Viljandi maavanemale

- Viia riigivara registri andmed vastavusse raamatupidamise andmetega.
- Hinnata valitsemisala vara vastavalt riigi raamatupidamise üldeeskirjale ja kajastada vara raamatupidamises vastavalt selle tegelikule väärtusele.

2.3. Tulude ja nõuete arvestus

2.3.1. Viljandi Maavalitsusele laekus 2003. aastal maade erastamisest tulusid 9 661 578 krooni ning intressitulusid ja hoonestusõiguse tasusid 20 803 krooni. Nimetatud summad on maavalitsus kandnud vastavalt stabiliseerimisreservi ning Maksu- ja Tolliametile. Raamatupidamises on neid tehinguid kajastatud ainult nõuete ja kohustuste kontol. Selgituste kohaselt on sellise kajastamise puhul lähtutud Rahandusministeeriumi 04.04.2002. a kirjas VIII-5/4484 toodud juhenditest. Tulenevalt rahandusministri määrusest[15] kajastatakse asutuse kogutavaid ja ülekantavaid tasusid kontogrupis 7.

2.3.2. Auditi käigus tuvastasime, et maavalitsus on sõlminud rendilepingud Viljandi Omavalitsusliiduga ja aktsiaseltsiga Aimor, mille kohaselt renditavatele pindadele tehtud parendused ja remonttööd tasaarveldatakse rendiga. Tulenevalt rendilepingust on rentnikul õigus rendilepingu lõppemisel nõuda veel tasaarveldamata parenduste ja remonttööde hüvitamist. Maavalitsus ei ole kajastanud oma raamatupidamises rentnike tehtud põhivara parendusi ja remonttöid 290 043 krooni, 2003. aastal tasaarveldatud renti 46 816 krooni, käibemaksu 8427 krooni ning kohustust, mis on tekkinud rentniku tehtud parenduste ja remonttööde eest, summas 100 575 krooni. Raamatupidamise seaduse kohaselt peab raamatupidamiskohustus-

[12] Rahandusministri 13.02.2003. a määrus nr 23, § 1 lg 2 p 123
[13] Rahandusministri 13.02.2003. a määrus nr 23, § 1 lg 2 p 123
[14] Rahandusministri 13.02.2003. a määrus nr 23, § 1 lg 2 p 2
[15] Rahandusministri 13.02.2003. a määrus nr 23, § 1 lg 2 p 122

lane kajastama kõik majandustehingud.[16] Sellest tulenevalt oleme arvamusel, et maavalitsus peab arvele võtma rentnike tehtud parendused ning kohustuse, mis hetke seisuga on veel tasaarveldamata.

2.3.3. Ämmuste kooli kassasse oli 2003. aastal laekunud toitlustamise tulusid 19 835 krooni, mida ei kantud edasi Riigikassa omatulude kontole. Vastavalt riigieelarve kassalise teenindamise eeskirjale laekuvad riigieelarve tulud riigieelarvet teenindavatesse pankadesse neis avatud kontsernikonto koosseisu kuuluvate maksuhaldurite, Riigikassa ja teiste asutuste tulude kogumiseks avatud arvelduskontodele.[17] Väljamakseid võib Riigikassa osakonna piirkondlike talituste teenindamisel olev asutus teha riigieelarvest e-riigikassa või kontserni-konto koosseisus avatud pangakontode vahendusel.[18] Oleme arvamusel, et kool oleks pidanud nimetatud tulud kandma Riigikassa kontole ning alles siis tegema nende arvelt kulutusi.

2.3.4. Lahmuse Kool kajastas 31.12.2003. a seisuga oma raamatupidamises kontol 1549 "muud lühiajalised nõuded" ja kontraaktiva kontol 1591 "ebatõenäoliselt laekuvad nõuded" summas 66 631 krooni nõudeid 27.10.2002. a varastatud põhivarade ja väikevahendite osas. Tulenevalt riigi raamatupidamise üldeeskirjast loetakse nõue lootusetuks, kui puuduvad igasugused võimalused nõude kogumiseks või kui selle tagasinõudmiseks tehtavad kulutused ületavad hinnanguliselt laekumisest saada olevat tulu.[19] Sellest tulenevalt oleme arvamusel, et nimetatud nõuded tuleks hinnata lootusetuks ning juhtkonna kinnituse alusel bilansist välja kanda.

2.3.5. Viiratsi Lastekodus ja Väikemõisa Väikelastekodus on eksitud põhivara sihtfinantseerimise kajastamisel. Põhivara soetusel ja arvelevõtmisel on kogu sihtfinantseerimine kantud tuludesse. Tulenevalt rahandusministri määrusest[20] kajastatakse põhivara sihtfinantseerimist bilansis pikaajalise eraldisena ning kantakse tuludesse põhivara kasuliku eluea jooksul. Auditi käigus viga parandati.

2.3.6. Lahmuse kool on 2003. aastal saanud oma töötajate toitlustamisest tulu 12 580 krooni, mida on kajastatud kulude vähendamisena. Tulenevalt rahandusministri määrusest[21] on tulude ja kulude saldeerimine lubamatu ning nimetatud summad tulnuks kajastada tuluna majandustegevusest.

2.3.7. Asutustes, kus tegeletakse ka toitlustamisega, tuvastasime auditi käigus järgmisi probleeme:

- Väikemõisa Väikelastekodus maksavad töötajad 5 krooni lõuna eest. Auditi käigus kontrollisime pisteliselt lõunasöögi omahindasid ning tuvastasime, et keskmiselt on see ligi 10 krooni lõuna eest. Sellest tulenevalt oleme arvamusel, et töötajate poolt tasutav lõunahind on põhjendamatult madal ning see tuleks vastavusse viia omahinnaga või maksustada erisoodustusmaksudega.

- Viiratsi Lastekodu menüüdes, mis on toiduainete laost mahakandmise aluseks, kajastuvad toiduained, mida tegelikult söögitegemiseks ei kasutata, vaid antakse noortemaja elanikele. Oleme arvamusel, et menüüdes peavad kajastuma toiduained, mida reaalselt kasutati toidu tegemisel, ning noortemajale väljastatud toiduained kantakse maha eraldi väljamineku aktiga.

---

[16] Raamatupidamise seadus, § 6 lg 2
[17] Rahandusministri 06.05.2003. a määrus nr 65, § 2 lg 2
[18] Rahandusministri 06.05.2003. a määrus nr 65, § 7 lg 1
[19] Rahandusministri 11.12.2003. a määrus nr 105, § 37 lg 4
[20] Rahandusministri 13.02.2003. a määrus nr 23, § 1 lg 2 p 107
[21] Rahandusministri 13.02.2003. a määrus nr 23, § 1 lg 2 p 110

- Viiratsi Lastekodus on kirjalikult määramata töötajapoolse lõunasöögi hind ja kasvandiku päevaraha. Samuti kajastatakse töötajate poolt tasutud summasid lõunasöögi eest kassapõhiselt. Oleme arvamusel, et nimetatud summad tuleb määrata direktori käskkirjaga ja kajastada raamatupidamises tekkepõhiselt.

Järeldused

Üldjuhul on tulude arvestuses lähtutud eelarveliste asutuste raamatupidamise eeskirjadest ja heast raamatupidamistavast. Siiski esineb mõningaid puudusi renditulude kajastamisel, mis on tasaarveldatud investeeringukohustustega. Sisekontrolliprotseduurid ei ole meie arvates piisavad, et tagada kõikide tulude korrektne kajastamine raamatupidamises.

Ettepanek Viljandi maavanemale

Täiustada sisekontrolliprotseduure, et tagada kõigi tulude tekkepõhine kajastamine raamatupidamises ja riigieelarvesse kandmisele kuuluvate tulude laekumine riigikassasse.

2.4. Personalikulude arvestus

2.4.1. Viljandi Maavalitsuses ja mõnes tema hallatavas asutuses on puhkusereservi arvestatud valedel alustel.

- Viljandi Maavalitsuses oli puhkusereservi arvestamisel aluseks võetud töötajate kuupalk ning välja on jäetud viimase kuue kuu jooksul saadud lisatasud. See on vastuolus Vabariigi Valitsuse määrusega, mille kohaselt arvutatakse päevatasu eelnenud kuue kalendrikuu jooksul töötaja teenitud palga kogusummast ning palga hulka arvatakse töötaja poolt teenitud palgana käsitatavad summad – põhipalk, lisatasud, preemiad ja juurdemaksed.[22]

- Viljandi Muuseumis on puhkusereservi arvestamisel arvesse võetud ka viimase kuue kuu puhkusetasud ja puhkusel oldud päevad. See on vastuolus Vabariigi Valitsuse määrusega, mille kohaselt päevatasu arvutamisel ei võeta arvesse puhkusetasu.[23]

- Viljandi Lasteabi- ja Sotsiaalkeskuses on puhkusereservi vähendatud ette saadud puhkuste võrra.

Riigikontrolli hinnangul peavad nii maavalitsus kui ka tema hallatavad asutused lähtuma Vabariigi Valitsuse määrusest, mis sätestab puhkusereservi arvestuse korra. Auditi käigus arvestati puhkusereserv ümber eespool nimetatud korrast lähtuvalt.

[22] Vabariigi Valitsuse 23.08.2001 a määrus nr 278, § 2 lg 1 ja lg 3
[23] Vabariigi Valitsuse 23.08.2001 a määrus nr 278, § 2 lg 3

2.4.2. Viljandi Maavalitsusest lahkus 2003. aastal kümme inimest, kelle puhul on lõpparvetega seoses puhkusekompensatsiooni arvestamisel võetud aluseks viimase kuue kuu töötasu ja jagatud see tööpäevadega. See on vastuolus Vabariigi Valitsuse määrusega[24], mille kohaselt kasutatakse keskmise päevatasu arvestamisel kalendripäevi, mitte tööpäevi. Maavalitsus on lõpparvetega arvestatud kuuele töötajatele rohkem 6111 krooni ja ühele töötajale vähem 1820 krooni ning erinevused on ka sotsiaalmaksuarvestuses. Oleme arvamusel, et töötajatele puhkusekompensatsiooni arvestamisel seoses lõpparvega tuleb lähtuda Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrast.

2.4.3. Auditi käigus tuvastasime, et Väikemõisa Väikelastekodu ei ole arvestanud erisoodustusmakse järgmistelt kulutustelt:

- 2003. aasta jooksul on asutuse töötajatele ostetud teatripileteid summas 4000 krooni, millelt ei ole tasutud erisoodustusmakse.

- Väikelastekodu endine juhataja L. Allik kandis asutuse pangakontole 400 krooni ametisõiduki kasutamise eest. Kuna puudusid sõiduraamatud, ei selgunud auditi käigus, kui palju isiklikke sõite tehti tegelikult ametiautoga ning kui suured peaksid olema tehtud sõitude pealt arvutatud erisoodustusmaksud. Tehtud sõitude pealt olid erisoodustusmaksud arvestamata.

Seaduse järgi on erisoodustus igasugune kaup, teenus, loonustasu või rahaliselt hinnatav soodustus või kingitus, mida antakse isikule seoses töö- või teenistussuhtega.[25] Sellest tulenevalt oleme arvamusel, et nimetatud kulutused kuuluvad maksustamisele erisoodustusmaksudega.

2.4.4. Lahmuse Eriinternaatkool on 2003. aasta jooksul tasunud töötajate eest õppelaenude põhiosa makseid summas 4277 krooni. Nende maksete pealt on erisoodustusmaksud arvestatud, kuid seda on tehtud alles viimases kvartalis, kuigi õppelaenude põhiosasid kanti töötajatele üle ka eelnevates kvartalites. Seega ei ole erisoodustusmaksude arvestamisel ja deklareerimisel lähtutud tekkepõhisuse printsiibist, mille kohaselt kajastatakse tehingud siis, kui need on toimunud. Vastavalt tulumaksuseadusele on maksustamisele kuuluvaid erisoodustusi tegev isik või asutus kohustatud maksustamisperioodile järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks esitama Maksu- ja Tolliameti piirkondlikule maksukeskusele maksudeklaratsiooni kalendrikuu jooksul tehtud erisoodustuste kohta.[26] Maksumaksja on kohustatud kandma maksmisele kuuluva tulumaksu Maksu- ja Tolliameti pangakontole hiljemalt maksustamisperioodile järgneva kalendrikuu 10. kuupäevaks.[27]

2.4.5. Auditi käigus selgus, et Ämmuste koolis puudub töölähetuste kord ja töötajatele ei maksta lähetuste eest päevarahasid. Selgituste kohaselt on see tingitud asjaolust, et eelarves ei ole vastavaid summasid ette nähtud. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse määrusest on töölähetuse päevaraha alammääraks riigisisesel lähetusel 50 krooni päevas ja välislähetusel 350 krooni päevas[28] ning tööandja võib päevaraha määra vähendada kuni 70 protsenti, kui lähetuskohas viibimise ajal tagatakse lähetatule tasuta toitlustamine või seda asendav toiduraha[29]. Oleme arvamusel, et Ämmuste kool peab maksma töötajatele lähetuste eest päevarahasid ning arvestama seda eelarve koostamisel.

2.4.6. Viiratsi Lastekodus on töötajatele välja makstud tasusid ilma algdokumenti omamata.

- Töötajale Aage Õunapile määrati direktori 22.09.2002. a käskkirja nr 19-p alusel lisatasu 230 krooni kuus. Kuna lastekodu töötajad on tööle võetud töölepinguseaduse alusel, tuleb

[24] Vabariigi Valitsuse 23.08.2001 a määrus nr 278, § 3 lg 1
[25] Tulumaksuseadus, § 48 lg 4

teha ka vastav töölepingu muudatus. Nimetatud muudatus on töölepingu lisana vormistamata. Tulenevalt töölepingu seadusest muudetakse töölepingu tingimusi kirjalikult töölepingus ning muudatustele kirjutavad alla tööandja või tema esindaja ja töötaja.[30]

- Albina Jakovlevile maksti 2003. aasta juunikuus ühekordset tasu koristustööde eest suulise kokkuleppe alusel.

Oleme arvamusel, et mõlemal juhul puudus raamatupidamisel majandustehingu kajastamiseks vajalik algdokument, mis on vajalik tehingu kajastamiseks raamatupidamises.

Järeldused

Üldjuhul on personalikulude kajastamisel lähtutud raamatupidamise seadusest ja heast raamatupidamistavast. Siiski on probleemiks erisoodustuste maksustamine ja Vabariigi Valitsuse kehtestatud kordadest kinnipidamine, sh puhkusetasude arvestamine ja lähetuste päevarahade maksmine.

Ettepanekud Viljandi maavanemale

- Tõhustada sisekontrolliprotseduure, et oleks tagatud personalikuludega seotud tehingute seaduslikkus, sh puhkusereserviarvestus, erisoodustuste maksustamine jne.
- Töötada välja ja kehtestada ühtsed põhimõtted teenistuslähetuste, sh käskkirjade ja aruannete koostamise ning päevarahade maksmise kohta.

2.5. Tegevuskulude arvestus

2.5.1. Auditi käigus leidsime, et Ämmuste Kool oli varude arvestuses muutnud raamatupidamise arvestuspõhimõtteid neid kirjalikult fikseerimata. Ämmuste Kooli raamatupidamise sise-eeskirjade[31] kohaselt võetakse ostetud küttepuud varudena arvele ja kuluks kantakse majandusjuhataja koostatud akti alusel üks kord kvartalis. 2004. aasta märtsikuus aga kanti ostetud küttepuud summas 14 000 krooni kuludesse kohe nende soetamisel. Oleme arvamusel, et küttepuude arvelevõtmisel ja mahakandmisel tuleb lähtuda sätestatud korrast või muuta sätestatud korda.

2.5.2. Lahmuse Kool doteerib õpilaste bussisõitu kooli ja tagasi (kaks korda nädalas), makstes nende eest otse bussifirmadele. Aktsiaseltsi Viljandi ATP ja Taisto Bussid puhul toimub bussitoetuste arvestus kuu jooksul läbitud õpilaskilomeetri alusel. Aktsiaseltsiga Devori Reisid sõlmitud lepingu järgi jagatakse õpilaste veoks riigieelarvest eraldatud dotatsioon võrdselt üheksa kuu peale, jagades ühes kuus makstava dotatsiooni suuruse vallas tasuta sõidusoodustust saavate õpilaste arvuga ja korrutades tulemuse selleks kuuks tellitud sõidukaartide arvuga. Oleme arvamusel, et selline sõidukulude kalkulatsioon ei anna ülevaadet õpilaste tegelikest sõidukuludest.

---

[26] Tulumaksuseadus, § 54 lg 1
[27] Tulumaksuseadus, § 54 lg 4
[28] Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453, § 10
[29] Vabariigi Valitsuse 22.12.2000. a määrus nr 453, § 12
[30] Töölepingu seadus, § 70
[31] Ämmuste Kooli raamatupidamise sise-eeskirjad, kinnitatud direktori 19.12.2003. a käskkirjaga nr 14

Järeldused

Tegevuskulude kajastamisel raamatupidamises on üldjuhul lähtutud raamatupidamise seadusest ja heast raamatupidamistavast. Siiski on probleeme asutusesiseselt sätestatud arvestuspõhimõtetest kinnipidamisega.

Ettepanekud Viljandi maavanemale

Täiendada sisekontrollisüsteeme nii, et tagada kehtestatud põhimõtetest kinnipidamine, sh sõlmida bussidotatsioonide puhul lepingud selliselt, et dotatsioonide maksmine toimuks vastavalt tegelikele sõidukuludele.

2.6. Muud tähelepanekud

2.6.1. Viljandi Maavalitsus on perioodil mai kuni detsember 2003 tellinud koolitusteenust mitte-tulundusühingust Vilko Koolituskeskus 5800 krooni ulatuses. Vilko Koolituskeskuse juhatuse liikmete hulka kuulub ka Kalle Küttis, kes on ühtlasi Viljandi maavanema kohusetäitja. See on vastuolus korruptsioonivastase seadusega, mille kohaselt ametiisikul on keelatud teha tehinguid iseendaga või muid sarnase iseloomuga või huvide konfliktiga seotud tehinguid.[32]

Vilko Koolituskeskuse teenuseid on kasutanud ka maavalitsuse hallatavad asutused:

- Ämmuste Kool 58 900 krooni eest, millest suurema osa moodustas eriõpetuse kursus 11 õpetajale;
- Lahmuse Eriinternaatkool 11 200 krooni eest, millest suurema osa moodustas koolitus "Üldhariduskooli juhtimine".

2.6.2. Viljandi Maavalitsus on 2003. aastal saanud Kultuuriministeeriumilt 228 700 krooni sporditoetusteks. Maavanema 23.02.2003. a korraldusega nr 222 on nimetatud raha jagatud erinevateks tegevusteks. Viljandimaa Spordiliidu nõukogu, mis tegeleb eraldatud raha jagamisega, koondab kõigi klubide taotlused ja esitab taotlused maavanemale kinnitamiseks. Enne maavalitsuse-poolset makset koostab maavanem detailse nimekirja, kus näidatakse ära summad ja nende saajad. Teiste hulgas on 2003. aastal nimetatud sporditoetuse raha saanud ka Viljandimaa Spordiliit 125 200 krooni ja Viljandi Käsipalliklubi HC kokku 10 000 krooni.

Maavalitsuse tegeleb sporditoetustega haridus- ja kultuuriosakond, mille juhatajaks on Kalle Küttis, kes on ühtlasi ka maavanema kohusetäitja, ja asejuhatajaks Ilmar Kütt, kes on samaaegselt Viljandimaa Spordiliidu nõukogu ja juhatuse liige ning Viljandi Käsipalliklubi HC juhatuse liige. Oleme arvamusel, et sellise rahastamisskeemi puhul tekib sporditoetuste jagamisel huvide konflikt, kuna Ilmar Kütt on spordiliidu nõukogu kaudu kaasatud raha taotlemisse ning maavalitsuse haridus- ja kultuuriosakonna kaudu ka selle jagamisse ja kontrolli. Oleme arvamusel, et nimetatud tehingute puhul on tegemist huvide konfliktiga korruptsioonivastase seaduse mõistes[33]. Samuti on see vastuolus spordiseadusega, mis sätestab, et maavalitsuse spordiga tegeleva struktuuriüksuse juhiks või teenistujaks ei saa olla maakonna, valla või linna spordiorganisatsiooni juht.[34]

Oma vastuskirjas ei nõustunud Viljandi maavanem Riigikontrolli arvamusega ning on selgitanud oma seisukohti asjaoluga, et ametnik ise ei taotle ega otsusta raha eraldamist (ei osale spordiliidu nõukogu hääletustel).

[32] Korruptsioonivastane seadus, § 24 lg 1
[33] Korruptsioonivastane seadus, § 25 lg 1 p 6
[34] Spordiseadus § 9 lg 4

Riigikontroll on jätkuvalt seisukohal, et hetkel on Ilmar Küti samaaegne kuulumine Viljandimaa Spordiliidu ja Viljandimaa Käsipalliklubi HC juhatusse ning maavalitsuse esindajana spordiliidu nõukogusse vastuolus korruptsioonivastase seaduse ja spordiseadusega.

Oma vastuskirjas on Viljandi maavanem toonud välja asjaolu, et Eesti Regionaalne Spordinõukogu on teinud ettepaneku viia spordiseaduse § 9 lg 4 sisse täiendus, mis sätestaks kohustuse maavalitsuse spordiga tegeleval ametnikul osaleda maakonna spordiklubide katusorganisatsiooni (spordiliidu nõukogu) juhatuse töös, et tagada riigieelarvest eraldatava raha korrektne kasutamine.

Riigikontroll on arvamusel, et maavalitsuse esindaja nimetamine spordiliidu nõukogusse on vajalik, kuid nii tema kui ka spordiliidu nõukogu jaoks tuleb sätestada detailsed protseduurireeglid, et tagada objektiivsus toetuste määramisel. Samas ei pea Riigikontroll põhjendatuks maavalitsuse esindaja nimetamist spordiliidu juhatusse.

Järeldused

Sisekontrolliprotseduurid ei ole piisavad, et välistada huvide konfliktidega seotud majandustehinguid maavalitsuses.

Ettepanekud Viljandi maavanemale

- Kaaluda mittetulundusühingu Vilko Koolituskeskus juhatusest tagasiastumist.
- Likvideerida vastuolu kehtivate seadustega ning kaaluda Ilmar Küti taandamist kas Viljandimaa Spordiliidu nõukogust või Viljandimaa Spordiliidu ja Viljandimaa Käsipalliklubi HC juhatusest.
- Kehtestada spordiliidu nõukogu, sh ka maavalitsuse esindaja töö objektiivsuse tagamiseks maavalitsuse poolt eraldatavate toetuste jagamiseks protseduurireeglid, mis kirjeldavad detailselt toetuste määramise, väljamaksmise, aruannete esitamise ja kontrollimise protseduure ning määravad vastutajad. Kehtestada reeglid, kuidas eraldada toetusi juhul, kui taotleja on seotud spordiliidu nõukogu liikmega.

Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond

Viljandi maavanema vastus

VILJANDI MAAVALITSUS

Riigikontroll
Narva mnt. 11a
15013 TALLINN

Teie 16.07.2004 nr 2-7.1-FA/04/1042

Meie 30.07.2004 nr 1.6-4/ 981

Kontrolliaruande eelnõu "Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevus 2003. aastal"

Tutvunud Riigikontrolli poolt koostatud Viljandi Maavalitsuse ja tema hallatavate asutuste majandustegevuse 2003.a kontrolliaruande eelnõuga, esitame oma seisukoha tehtud ettepanekute kohta.

1. Viljandi Maavalitsus võtab täitmisele ettepanekud kassa- ja pangatehingute ning tulude ja nõuete arvestuse pidamise kohta ja viib vastavad täiendused sisse valitsemisala raamatupidamise sise-eeskirjadesse ja täiustab sisekontrolli protseduurireegleid, et tagada edaspidi kõikide tehingute korrektne kajastamine raamatupidamises.
2. Põhivarade arvestuse osas on maavalitsuse poolt esitatud riigivara registrile kõik seni esitamata dokumendid (vara mahakandmise või ülendmise aktid, korraldused jne), et viia registri andmed vastavusse raamatupidamise andmetega. Kõigi meie taotluste kohta registrikannete muudatuste tegemise kinnitused pole veel maavalitsusse saabunud.
3. Oleme seisukohal, et Viljandi Muuseumi ning Viljandi Lasteabi- ja sotsiaalkeskuse poolt sõlmitud sõiduautode liisinglepingud on kasutusrendilepingud.

Põhjendus:
3.1. Viljandi Muuseum ja Viljandi Lasteabi- ja sotsiaalkeskus on esitatud liisingutaotlustes avaldanud soovi kasutusrendilepingute sõlmimiseks, mitte kapitalirendilepingute sõlmimiseks.
3.2. Raamatupidamise Toimkonna 30.12.2002 otsuse nr 17-1 „Raamatupidamise Toimkonna juhendite RTJ 1-6 ja RTJ 8-12 kinnitamine" RTJ 9 „Rendiarvestus" alajaotuse „Rentide klassifitseerimine kapitali- ja kasutusrendiks punkti 12 alapunkti (a) tõlgenduse kohaselt läheb kapitalirendilepingu korral vara omandiõigus üle rentnikule rendiperioodi lõpuks. Sama alajaotuse punkti 25 kohaselt on kasutusrendiga tegemist juhul, kui rendile andja kajastab kasutusrendi tingimustel väljarenditud vara oma bilansis tavakorras. Nimetatud liisinglepingute kohaselt vara omandiõigus liisinguvõtjatele üle ei lähe ning vara jäi kasutuseleandjate bilanssi tavakorras. Öeldust tulenevalt on tegemist kasutuslepingutega.
3.3. Nimetatud asutused ei ole võtnud ega ka soovinud võtta asutusele kohustust teha kulutusi vara soetamiseks pärast liisinglepingu lõppemist, s.o. arvates lepingu sõlmimisest 5 aasta pärast.

4. Viljandi Maavalitsus ja meie haldusalas olevad asutused hindavad vara ümber selle tegelikule väärtusele vastavalt "Riigi raamatupidamise üldeeskirja" paragrahvidele 39, 45, 47

008679

Vabaduse plats 2
71020 Viljandi

Telefon (43) 30 400
Faks (43) 30 404

Registrikood 70002791
E-post: maaval@viljandimaa.ee

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 2.08.04 Reg nr 2-7.1-FA/04/1042-2

ja 54 (kinnitatud rahandusministri 11.12.2003.a. määrusega nr. 105). Nimetatud määruse paragrahv 54 lõige 5 kohaselt võib vara ümberhinnata hiljemalt kuni 31. detsembrini 2005.a.

5. Ettepanekud personalikulude ja tegevuskulude arvestuse kohta võetakse teadmiseks ja täitmiseks.

6. Kontrolliaruande punktis 2.6.2 kohta selgitame, et:
6.1. Viljandimaa Spordiliidu Nõukogu, kui kollegiaalne organ, koondab maakonna spordiklubide/seltside taotlused spordiürituste korraldamiseks eelolevaks aastaks. Vaadanud taotlused läbi ja võrrelnud vastavust maakonna spordiürituste kalenderplaaniga, esitab nende põhjal ettepanekud maavanemale Viljandimaa traditsiooniliste spordiürituste läbiviimise toetamiseks.

6.2. Spordiliidu Nõukogus toimub ettepanekute tegemiseks hääletamine, milles osaleb nõukogu 10-st liikmest 9. Ilmar Kütt, kui maavalitsuse ametnik, hääletamisel ei osale. Tema ülesandeks nõukogus on jälgida, et maavanemale rahastamiseks esitatavad spordiüritused vastaksid tingimustele, mille on kehtestanud kultuuriministeerium ja Eesti Regionaalne Spordinõukogu. Nimetatud tingimused (Kultuuriministeeriumi ministri määrustele nr. 1 10.01.2001 ja 14.01.02) on läbi arutatud ka Kultuuriministeeriumi juures töötava Eesti Regionaalse Spordinõukogu poolt, kus on määratud kindlaks jagamise prioriteedid, viimati täiendavalt 28.01.03.

6.3. Eesti Regionaalne Spordinõukogu on teinud ettepaneku Spordiseaduse täiendamise eelnõu arutamise käigus, mis keelab maavalitsuse spordiga tegeleval teenistujal olla maakondliku spordiliidu esimees. Viia sisse Spordiseaduse § 9 lõikesse 4 täiendus, mis sätestaks kohustuse maavalitsuse spordiga tegeleval ametnikul osaleda maakonna spordiklubide katusorganisatsiooni (spordiliidu nõukogu) juhatuse töös, et tagada riigieelarvest eraldatavate vahendite kasutamise vastavus kehtestatud nõuetele. Vajadust maavalitsuse ametniku järele spordiliidu nõukogudes on pidanud vajalikuks ja õigeks ka teised maakonnad.

6.4. Maavanem oma korraldusega eraldab ürituste läbiviimiseks toetussummad. Taotleja spordiklubi/-seltsi esimees sõlmib maavanemaga lepingu toetuse saamiseks ja selle tähtajaliseks ning sihipäraseks kasutamiseks. Lepingus on sanktsioonid eraldatud vahendite mittesihipärase kasutamise kohta ja ka toetuse saaja aruandluse kohustus. Vastavalt ürituste toimumise ajalisele graafikule jagatakse maavanema eraldi korraldusega spordiklubile/-seltsile vastav eraldatud summa. Aasta lõpuks (15. detsembriks) esitavad kõik toetuse saajad maavalitsusele aruande toetuse kasutamise kohta. Vastavalt lepingule on maavalitsusel õigus nõuda kuludokumentide esitamist, mis võimaldab kontrollida eraldatud raha kasutamist. Maavalitsus omakorda esitab sporditoetuse kulutamise kohta aruande Kultuuriministeeriumile.

Kokkuvõttes olen kontrolliaruandes puudusena punktis 2.6.2. toodule vastupidisel seisukohal. Nimelt ühiskondlikel alustel seotust spordialaga või spordiklubide liiduga, ei saa käsitleda huvide konfliktina korruptsioonivastase seaduse mõttes, kuna ametnik ise ei taotle ega otsusta raha eraldamist. Maakonna tingimustes ei ole võimalik leida sporti tundvat inimest, kes poleks seotud mingi spordialaga, -klubidega või piirkonnaga. Riigieelarveliste vahendite mõistliku ja sihipärasema kasutamise mõttes toetan käesoleva kirja punktis 6.3. regionaalse spordinõukogu mõtet ning pean vajalikuks täiendada Spordiseadust selliselt, et ametniku osalemine maakondlikes spordiliitude nõukogudes oleks kohustuslik.

Tulenevalt eelnevast ei pea ma õigeks riigikontrolli kontrollaruandes p. 2.6. " Muud tähelepanekud " p.2.6.2 käsitlemist huvide konfliktina.

7. Viljandi maavanema kohusetäitja Kalle Küttis astub mittetulundusühingu Vilko Koolituskeskuse juhatusest tagasi seoses tema nimetamisega Viljandi maavanemaks.

Kalle Küttis
Maavanem

Mare Taul 433 0417
mare.taul@viljandimaa.ee